

**ACORD 124/2014, de 15 d'octubre, del Ple del
Consell de l'Audiovisual de Catalunya**

Sobre l'emissió *Economia i seguretat en l'aplicació de fitosanitaris* del programa *El medi ambient* (TV3), de 18 de juny de 2014

Fets

1. Amb data 7 de juliol de 2014 va tenir entrada al CAC, per correu ordinari, una queixa (Q48/2014) sobre l'emissió *Economia i seguretat en l'aplicació de fitosanitaris* del programa *El medi ambient* emès per TV3 el 18 de juny de 2014.

La queixa es refereix a la vulneració del dret a l'honor i a la pròpia imatge, així com les missions específiques del servei públic audiovisual de competència de la Generalitat relatives la transmissió d'una informació veraç, objectiva i equilibrada, de Tallers Corbins, SL, atesa la presentació d'un producte d'aquesta empresa com a "perjudicial per a l'economia dels seus adquirents i per al medi ambient". Igualment l'escrit denuncia que la informació "no pot qualificar-se de veraç, objectiva i equilibrada".

2. Concretament l'empresa queixant assenyala que el programa "insinua, si no s'afirma obertament que són defectes de la màquina fabricada [...] els que expliquen aquesta mala aplicació dels fitosanitaris contra la que es vol advertir els professionals i públic en general". Assenyala tres moments en els quals, segons el queixant, s'atribueix a la màquina defectes que en realitat es produeixen a causa d'un ús defectuós:

- Quan s'explica el sulfat excessiu dels fruiters
- Quan la màquina sulfata en girar
- Quan s'informa d'una prova dels tècnics de la UPC que dona com a resultat una sulfatació defectuosa

En la part final del reportatge, en canvi, la demostració d'una sulfatació correcta es fa amb una màquina d'una marca de la competència.

Per tot això, l'escrit de queixa demana la retirada de la web de TV3 de l'esmentat reportatge "a no ser que sigui oportunament rectificat en el sentit d'incloure l'avertiment que els exemples de defectuós funcionament de la màquina sulfatadora [...] no són conseqüència d'un erroni disseny o procés de fabricació sinó de la seva inadequada utilització."

Consideracions Jurídiques

Vist l'informe de l'Àrea Jurídica, que es reproduïx en les seves parts necessàries.

Primera. Possible vulneració del dret a l'honor i a la pròpia imatge

Tallers Corbins SL fonamenta la queixa en dos aspectes: 1) en el descrèdit, des del punt de vista concret del producte, i amb caràcter general, de la pròpia empresa, que li han

pogut produir les al·lusions del reportatge i 2) en els eventuais danys i perjudicis que aquesta emissió li pugui ocasionar en el seu tràfic empresarial.

L'apartat primer, de l'article 18 de la Constitució espanyola garanteix el dret a l'honor i la pròpia imatge com a manifestacions de la dignitat de la persona. El desenvolupament d'aquests preceptes s'inclouen en la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge (LOPH).

Així mateix, l'apartat quart, de l'article 4 de la Llei 7/2010, de 31 de març, General de la comunicació audiovisual (LGCA) recull la defensa d'aquests drets en assenyalar que "La comunicació audiovisual ha de respectar l'honor, la intimitat i la pròpia imatge de les persones i garantir els drets de rectificació i rèplica. Tot això en els termes previstos per la normativa vigent".

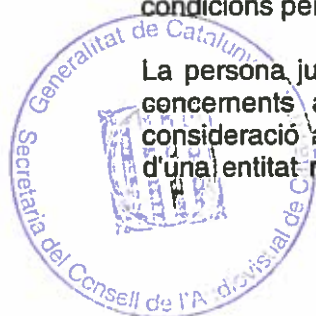
En primer lloc, cal observar que els drets a l'honor i a la pròpia imatge es configuren com a drets diferents i no com un sol dret *bifront* (SSTS de 26 de febrer de 2009 i de 31 de març de 2007), sense possibilitat de confondre'ls. En aquest sentit, com assenyala, per totes, la STS de 24 de juliol de 2012 (reproduint allò que ja establia la STS de 16 de gener de 2009): "[...] se trata de derechos que tienen en nuestro ordenamiento sustantividad y contenido propio, de modo que ninguno queda subsumido en el otro, como si fuera una manifestación concreta de él [...]".

En relació al supòsit que s'analitza, cal assenyalar que el dret a la pròpia imatge resta circumscrit a la capacitat de les persones físiques a la difusió de la seva pròpia imatge i a la possibilitat d'impedir aquesta difusió per part de tercers. Es tracta, en conseqüència, d'un dret lligat a l'àmbit de la intimitat de la persona (STS de 21 de maig de 2009, per totes). Així mateix, en termes del Tribunal Constitucional, el dret a la pròpia imatge té per objecte la protecció de "el interés del titular del derecho a la imagen, en que sus rasgos físicos no se capten o difundan sin su consentimiento" (STC 72/2007, de 16 d'abril). En definitiva, per la seva pròpia naturalesa, el dret a la pròpia imatge només predicar-se de les persones físiques. Els signes associats a la imatge de les persones jurídiques, com a part del seu actiu, estan protegits mitjançant la regulació de la propietat intel·lectual i industrial, la vulneració dels quals no comporta, per si mateixa, la infracció d'un dret fonamental.

Altrament, l'apartat setè, de l'article 7 de la LOPH estableix que tindrà la consideració d'intrusió il·legítima a l'honor "la imputació de fets o manifestacions de judicis de valor a través d'accions o expressions que de qualsevol manera lesionin la dignitat de la persona, menystenint la seva fama o atemptant contra la seva pròpia estimació".

En termes generals, cal assenyalar que malgrat que, tant les previsions constitucionals com les de la LOPH qualifiquen el dret a l'honor com un valor que s'ha de referir a persones físiques individualment considerades, el dret a la pròpia estimació o al bon nom o reputació, deté una visió més àmplia. En efecte, és doctrina jurisprudencial consolidada (per totes, STC 214/1991) la que entén que en relació a les persones jurídiques pot establir-se un àmbit de protecció de la seva identitat en el sentit de protegir, d'una banda, el desenvolupament de la seva finalitat, i d'altra, les pròpies condicions per a l'exercici de de l'activitat que realitzi.

La persona jurídica pot veure així lesionat el seu dret, mitjançant la divulgació de fets concernents a la seva entitat, quan se la infami o se la faci desmerèixer en la consideració aliena. En aquest cas, la persona jurídica afectada, encara que es tracti d'una entitat mercantil, no ve obligada a provar l'existència de dany patrimonial en els

seus interessos, sinó que n'hi ha prou en constatar que hi hagi una intromissió en l'honor o prestigi professional de l'entitat i que aquesta no sigui legítima (STC 139/1995).

És important assenyalar que la pròpia construcció jurisprudencial del dret a l'honor de la persona jurídica, ha modulats la defensa d'aquest dret, d'acord amb determinats paràmetres que, en síntesis, reproduïx la STS de 19 de juliol de 2006: "[...] tampoco cabe valorar la intromisión con los mismos parámetros que cuando se trata de personas físicas, porque respecto de éstas resaltan dos aspectos: el interno de la inmanencia o mismidad, que se refiere a la íntima convicción o sentimiento de dignidad de la propia persona, y el externo de la trascendencia que alude a la valoración social, es decir, a la reputación o fama reflejada en la consideración de los demás, y cuando se trata de las personas jurídicas resulta difícil concebir el aspecto inmanente por lo que la problemática se centra en la apreciación del aspecto trascendente o exterior - consideración pública protegible-, que no cabe simplemente identificar con la reputación empresarial, comercial, o en general del mero prestigio con que se desarrolla la actividad [...]".

I, finalment, a propòsit de la consideració pública protegible, i per tant, de l'apreciació de la seva eventual influència en el prestigi professional, la jurisprudència ha vingut exigint, també, que "el ataque revista un cierto grado de intensidad para que pueda apreciarse una transgresión del derecho fundamental" (per totes, SSTS d'11 de febrer de 2009 i de 29 de novembre de 2010).

Ateses aquestes consideracions i en la seva projecció al contingut de la queixa presentada per Tallers Corbins, SL, de l'anàlisi de continguts efectuat es desprèn, pel que fa a la relació entre la màquina i les pràctiques incorrectes, que: 1) ni l'off del programa ni l'insert d'Emilio Gil (UPC) relacionen en cap moment una marca determinada amb una mala pràctica ni amb una aplicació correcta; i 2) tot i que no s'explicita que les males pràctiques es deuen a una incorrecta aplicació de les broquetes i no a un defecte de maquinària, l'argument del programa se centra en l'explicació del projecte de millora de la formació dels treballadors i treballadores agrícoles per a un bon ús de l'aplicació dels fitosanitaris i no en la valoració de la qualitat de les màquines emprades.

Així mateix, pel que fa a les imatges del programa, l'informe de continguts detecta que el logotip de la maquinària utilitzada en les demostracions de males pràctiques no apareix de manera clarament identificable en cap moment; i que el nom de la marca "Corbins" apareix, amb una lectura difícil, en un pla durant 2 segons. No obstant això, l'anàlisi adverteix que s'ofereixen nombrosos plans generals que permeten apreciar la forma i dimensió de la màquina polvoritzadora, alhora que constata, també, que les demostracions de pràctiques incorrectes es realitzen amb una màquina d'una marca determinada i les correctes amb una màquina d'una marca diferent.

A la vista de les observacions anteriors, i malgrat que l'elecció de les imatges no hagi estat possiblement, la més adequada al relat de la informació, atès el grau d'intensitat que és exigible a la vulneració dels drets fonamentals, no pot apreciar-se la seva existència. Això no obstant, els extrems assenyalats en l'Informe d'anàlisi de continguts resulten base suficient per sol·licitar una rectificació en la informació en els termes identificats en l'escrit de queixa i d'acord amb la pròpia previsió del prestador de serveis de televisió en el seu Llibre d'estil (punt 1.1.2.6.3 del Llibre d'estil de la CCMA).

Segona. Possible vulneració de les missions específiques del servei públic de comunicació audiovisual de competència de la Generalitat: transmissió d'una informació veraç, objectiva i equilibrada

La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA (CCMA) és el prestador del servei públic audiovisual de la Generalitat i TV3 és la denominació comercial d'un dels seus programes (de televisió). En aquest sentit, la lletra b) l'apartat tercer, de l'article 26 LCA dedicat a les missions específiques del servei públic de comunicació audiovisual de competència de la Generalitat assenyala que la transmissió de la informació ha de ser "[...] veraç, objectiva i equilibrada, respectuosa amb el pluralisme polític, social i cultural, i també amb l'equilibri territorial [...]".

Pel que fa als requisits i límits de la veracitat informativa a què fa referència la societat queixant, són il·lustratives les consideracions que fa, per totes, la STS de 9 de març de 2006, en el sentit següent: "[...] información veraz quiere decir información debidamente contrastada o comprobada, según los cánones de la profesionalidad informativa, excluyendo invenciones, rumores o meras insidias". Finalment, a propòsit d'aquesta constatació, és indiscutit que resulta suficient que la informació obtinguda i difosa sigui el resultat d'una recerca que asseguri la serietat de l'esforç informatiu, fet que exigeix que les fonts d'informació siguin fidedignes, serioses o fiables (STS de 22 de juliol de 2004, 18 de d'octubre de 2005 i 9 de març de 2006).

La línia argumental del programa és el projecte de millora de la formació dels treballadors i treballadores agrícoles per a un bon ús de l'aplicació dels fitosanitaris, i no pas la valoració de la qualitat de les màquines emprades. Com assenyala, a més, la consideració jurídica anterior, ni la veu de l'*off* del programa ni l'insert d'Emilio Gil (UPC) relacionen en cap moment una marca determinada amb una bona o mala pràctica. També, en darrera instància, com es desprèn de l'Informe d'anàlisi de continguts, la informació emesa no suposa, en cap cas, un descrèdit en la consideració de Tallers Corbins, SL des del punt de vista professional, circumstància que accentua la diligència exigible als professionals de la informació. En definitiva, resulta obligat concloure que la programació emesa compleix amb els criteris exigibles d'objectivitat i equilibri en la transmissió de la informació.

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya adopta, per unanimitat, el següent

ACORD

1. Constatar que en l'emissió *Economia i seguretat en l'aplicació de fitosanitaris* del programa *El medi ambient* (TV3) de 18 de juny de 2014, no s'hi ha produït cap vulneració del dret a l'honor i a la pròpia imatge, ni de les missions específiques del servei públic de comunicació audiovisual de competència de la Generalitat relatives a l'exigència d'objectivitat, veracitat i equilibri en la transmissió de la informació.
2. Apreciar que, això no obstant, atès que, efectivament, com es desprèn de l'anàlisi efectuada, la utilització de les imatges que il·lustren l'emissió del reportatge ofereixen nombrosos plans generals que permeten apreciar la forma i les dimensions de la màquina polvoritzadora associada al discurs sobre la pràctica incorrecta de la maquinària, entenem que és oportú que la CCMA efectui una rectificació de la informació a la web de TV3 on s'allotja en *streaming* aquest programa que inclogui l'advertiment sol·licitat per Tallers Corbins, SL, en el sentit que els exemples de

funcionament defectuós de la màquina sulfatadora no són conseqüència d'un error de disseny o de procés de fabricació, sinó d'una utilització inadequada.

3. Notificar aquest Acord a la CCMA i a Tallers Corbins, SL.

Barcelona, 15 d'octubre de 2014

Roger Loppacher i Crehuet
President

Daniel Sirera Bellés
Conseller secretari